Қазақ тіліндегі стиль түрлері

Базарбек Еркежан ШТҚ 311

Стиль нормалары тілдің әр саладағы атқаратын қызметі мен қолданыс аясына қарай бес түрге бөлінеді.

1.
Публицистикалық
стиль

2.Ауызекі
сөйлеу стилі

3.Ресми-іс
қағаздар стилі

4.Көркем
әдебиет стилі

5.Ғылыми стиль

Публицистиканың жанрлары: бас мақала, ақпараттық хабар, очерк, памфлет, халықаралық шолу, теледидар мен радиодан берілетін әр түрлі хабарлар.

- Ресми құжаттардың тілі мен іс қағаздарының тілі ресми іс қағаздары стилі болып табылады. Өздерінің аталуынан көрініп тұрғандай олардың қолданылу аясы мен практикалық қажеттілігі әр түрлі.

- *Кеңселік іс қағаздарына өтініш, өмірбаян, хабарландыру, хаттама, мәлімдеме, анықтама, жеке еңбек шарты, бұйрық, міндеттеме, жеке іс парағы жатады.*

Ғылыми стильге ғылымның әр саласына қатысты жазылған ғылыми еңбектер кіреді. Белгілі бір ғылыми еңбектің зерттеу нысаны болған зат немесе құбылыс ғылыми негізделіп, сипаттауды, дәлелдеуді қажет етеді.

Көркем әдебиет стилі - проза, поэзия, драматургия салаларында жазылған көркем шығармалардың стилі (тілі).

Сөйлеу тілі адамдардың бір-бірімен күнделікті қатынасында пайдаланылады.

Ауызекі сөйлеу стилінің қолданылатын формалары жарыссөз, дәріс, консультация, баяндама, әңгімелесу, сөйлеу стилінің ерекшеліктері жөнінде айтылады.

- ***Ақ киімді, денелі, ақ сақалды,***
Соқыр, мылқау, танымас тірі жанды.
Үсті-басы ақ қырау, түсі суық,
Басқан жері сықырлап, келіп қалды.

Абай

Кейіптеу – жансыз табиғат бейнесін кәдімгі тірі кісінің қылығымен ауыстыра суреттеу.

Абайлар күшті ақын ғой дейміз. Шынында, Абай біреу, әйтсе де осылай айтылады да,айтуға болады да. Жекешенің орнына көпше, көпшенің орнына жекешені қолданушылық өлеңдерде жиі кездеседі.

Синекдоха
(грекше-
меңзеу).

Бір бүтін
нәрсенің
орнына оның
бөлшегін
(басың нешеу?);
бөлшектің
орнына бүтінді
(жұрттың қалай
екенін ұқпадым)
қолдану.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ!